
Už nepůjde jen o počet studentů

Už nepůjde jen o počet studentů

LIDOVÉ NOVINY

1.12.2009, rubrika: Akademie, strana: 28, autor: RADKA KVAČKOVÁ

OSOBNOST Znovuzvolený děkan Filozofické fakulty UK Michal Stehlík připouští nebezpečí nového trendu financování

* LN Před čtyřmi lety jste byl zvolen nejmladším děkanem v Česku. Teď je vám třiatřicet a byl jste velmi přesvědčivou většinou zvolen znovu. Zasloužil jste si to tím, že jste dokázal vydobýt pro Filozofickou fakultu UK peníze nejen od resortu školství, ale i od vnitra?

Skutečně se podařilo získat nějaké peníze navíc, konkrétně třeba 53 milionů na podporu některých strategicky důležitých oborů, jako je iránistika, arabistika, afrikanistika a podobně. Jde ovšem o peníze na pět let. Taky se podařilo přesvědčit vedení univerzity, aby při přerozdělování státních prostředků, které škola jako celek dostává od ministerstva školství na studenty, udělala malou změnu v náš prospěch, přesněji řečeno ve prospěch těch, kdo mají nárok jen na nejnižší normativ „na hlavu“.

* LN Takže namísto 34 tisíc na studenta a rok dostáváte víc?

Mírně. Změna je v několika málo procentech, ale i to výrazně pomáhá. Aspoň do té míry, že se podařilo v ekonomicky nestabilních dobách fakultu ekonomicky stabilizovat. Nemáme například radikálně ztrátové hospodaření. Přitom ještě v roce 2008 hrozila roční ztráta 25 milionů při rozpočtu kolem 550 milionů.

* LN Vaši učitelé ale patří v ČR stále k těm nejhůř placeným. Čím to je, že například filozofické fakulty v Brně, ale i v Ostravě platí své lidi podstatně líp než vy v Praze?

Prostě tím, že my držíme i obory, které jsou drahé, to znamená, že jsou určeny jen pro velmi omezené skupiny studentů. Zjednodušeně řečeno, u těchto oborů nezaplatí několik málo studentů přes normativ na hlavu své profesory.

* LN Například?

Například egyptologie, koreanistika, ale mnoho dalších. Zbavovat se jich ovšem v žádném případě nebudeme. Ztratili bychom to, co dělá Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy Filozofickou fakultou Univerzity Karlovy.

* LN Kolik u vás bere odborný asistent nebo docent?

Asistent kolem 24 tisíc, docent se v průměru blíží ke třiceti tisícům. Profesor se průměrně pohybuje na částce třicet pět tisíc. Je to opravdu málo, ale je to víc než před čtyřmi lety.

* LN LN Pořád vám lidé utíkají?

V tomto směru se situace zlepšila. Například na nedávno vypsané jedno volné místo na historii jsme měli u konkurzu hned několik uchazečů, z nichž každý byl na vysoké úrovni a zasloužil by si v konkurzu uspět.

* LN Všechno, co jste sliboval před čtyřmi roky, se ale splnit nepodařilo. Mluvil jste přece taky o tom, že chcete zvýšit počet studentů na fakultě z osmi na deset tisíc.

Tato teze byla spojena s představou navýšení financí. My bychom ty uchazeče mohli přijmout, ale ve stávajícím systému už bychom na ně nedostali od státu peníze. A taky jsme výrazně limitováni prostorem. Učíme na dvanácti místech v Praze.

* LN Děláte s tím něco?

Rýsuje se možnost, že bychom z prostředků státu, resp. ministerstva školství mohli získat další objekt v centru. Pak už by se učilo jen na šesti místech.

* LN Mělo by ale smysl nabírat ještě víc studentů? V poslední době se dost mluví o tom, že příliš široká náruč vysokých škol znamená snížení úrovně studia.

Samozřejmě více studentů znamená, že se jim vyučující nemohou věnovat stejně, jako kdyby jich měli jen několik. Pravda také je, že když přijmete na nějaký obor namísto třiceti šedesát uchazečů, sáhnete hlouběji do populace a nenaberete jen elitu. Dáte ale šanci více lidem, což má také svou hodnotu.

* LN Před čtyřmi lety jste taky mluvil o tom, že by Filozofická fakulta UK měla být elitní fakultou. Myslíte, že se podaří kvalitu výuky zvyšovat?

Kvalitu fakulta jednoznačně má, rozhodně ji nesmí snižovat.

* LN Filozofická fakulta UK byla mezi posledními, které se odhodlaly k takzvané strukturalizaci studia, k níž jsme se mezinárodně zavázali, abychom byli kompatibilní se zahraničními vzdělávacími systémy. Nakonec jste bakalářské a navazující magisterské programy zavedli. Neberou to ale učitelé stále jako nutné zlo?

Máme bakalářské programy, ale i já bych byl rád, kdyby většina bakalářů pokračovala magisterským studiem.

* LN Proč?

Filozofická fakulta by se měla lišit od jiných. Měla by být směřovaná na vysoký vědecký výkon.

* LN Opravdu si myslíte, že třeba překladatelství a tlumočnictví je třeba studovat pět let? Vždyť na ně přijímáte jen lidi, kteří jazyk už dobře ovládají.

V přesvědčení, že překladatelství a tlumočnictví svědčí magisterská úroveň, se shodujeme s názorem EU.

* LN Jakou dobu tráví na filozofické fakultě vaši studenti?

My máme dost velké procento těch, kteří studují víc než šest let.

* LN To by vám mělo přinášet peníze, protože za nadstandardní délku studia musejí studenti platit čtrnáct tisíc za semestr.

Jenže podle zákona musejí ty peníze směřovat do stipendijního fondu. Třeba na odměnu vyučujícím je použít nemůžeme.

* LN Kolik tam tak míváte?

Letos téměř dvacet milionů.

* LN Jakými jinými způsoby můžete vlastně přilepšovat učitelům?

Něco získáme z univerzity třetího věku, asi 2,5 milionu, do pěti milionů lze získat z placených kurzů v rámci takzvaného celoživotního vzdělávání.

* LN To mohou využít ti, kdo nebyli přijati do řádného studia. Kolik takových studentů máte?

Něco přes osm set.

* LN Vraťme se ale k těm dalším finančním zdrojům...

Dalším zdrojem mohou být granty. Zároveň nyní trochu vyhlížíme zavedení nové metodiky hodnocení vědy.

* LN Té, kterou tolik kritizuje akademie věd?

Ano. Konkrétně my bychom na ní mohli vydělat, protože ve vědě patří naše fakulta v Česku do první patnáctky. Počítáno včetně technických fakult, které mají lepší předpoklady než fakulty humanitní. Od roku 2012 bude věda na vysokých školách financovaná nikoliv podle záměrů jako dnes, ale jen podle výsledků.

* LN Takže vám nová metodika vyhovuje?

Prvoplánově je pro nás výhodná. To ale neznamená, a já už to několikrát na různých fórech řekl, že je dobře připraveným systémem.

* LN Předpokládám, že když mluvíte o vědě, máte na mysli především množství publikací a citací.

Nikoliv ovšem všech publikací. Když napíšu esej do Lidových novin, nedostanu za ni, byť by byla sebeobjevnější a sebekvalitnější, žádné body, které by přinesly škole peníze.

* LN Musí jít o odborný časopis?

Takový, který je v seznamu recenzovaných periodik.

* LN Můžete si takové periodikum nebo takovou publikaci vytvořit na fakultě sami?

Pokud splníme předepsaná pravidla, můžeme.

* LN Jaká jsou ta pravidla?

Je to několik kritérií, například že v redakční radě nesmí být většina lidí z vydávající fakulty, část musejí tvořit odborníci ze zahraničí, každý článek musí být recenzně posouzen a ještě další podmínky.

* LN Připravujete se na to?

Intenzivně. Zejména výraznou samostatnou ediční politikou. Cenit se budou například monografie. Ty teď podporujeme, stejně jako vznik kvalitních fakultních periodik.

* LN To nebude úplně levné...

Bude to investice.

* LN Neklesne úroveň výuky, když všichni budou psát monografie?

Nemyslím. Fakulta už vysoký vědecký výkon má, nesmí klesat.

* LN I když se mají státní dotace, rozdělované zatím hlavně podle počtu studentů, přidělovat s větším ohledem k počtu skutečných absolventů?

Musím jen opakovat: náročnost nesmí klesnout. Tím bychom si ničili pověst a podřezávali větev.

* LN Není tu nebezpečí, že se změníte ve fabriku na výstupy, tedy na monografie a periodika?

Takový je poměrně nebezpečný trend „mechanizace výstupů vědy“.

* LN Všude?

V květnu jsme v Praze měli setkání dvaceti děkanů filozofických fakult Evropy. Tento trend je sice citelný všude, kupodivu ale nejvýrazněji se „mechanizuje“ v rámci střední a východní Evropy. Formálně se snažíme podobat evropskému prostředí a uniká nám obsah.

* LN Nebylo by nejlepší zavést prostě školné?

Nejsem proti školnému, pokud by bylo doprovázené stabilní a propracovanou sociální sítí.

* LN Už se podařilo posílit obory, na které jste speciální dotaci dostali?

Posílili jsme arabistiku, otevřeli turkologii, nová akreditace je připravena na íránistice. Poměrně hodně práce za necelý rok a půl.

* LN Chystají se na fakultě vedle posilování publikační činnosti nějaké další změny?

Podíváme se na to, jak v praxi funguje strukturování studia na bakalářské a navazující magisterské programy. Zejména s ohledem na kvalitu vzdělávání. A počítáme s tím, že až dojdou první akreditace udělované na čtyři roky, část kurikula se možná změní. V některých případech může jít i o třetinu.

* LN Jste jedním z mála děkanů, který zatím není docentem. Pracujete na tom?

Ano, letos v červnu jsem předložil na Univerzitě Palackého v Olomouci habilitační spis. Jeho základem je monografie Češi a Slováci 1882–1914.

***

Cenit se budou monografie. Ty teď podporujeme, stejně jako vznik kvalitních fakultních periodik.

Profil Povolání: děkan PhDr. Michal Stehlík, Ph. D. (33) vystudoval gymnázium v Dačicích a historii a slovakistiku na Filozofické fakultě UK. Rigorózum skládal na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně. Působil na ministerstvu kultury, v Národním muzeu jako náměstek ředitele, děkanem FF UK byl v roce 2006 zvolen jako člověk zvenčí. Poprvé v necelých 29 letech, nyní znovu. Od roku 2000 je ženatý, má dvě dcery a syna.